

RzPP-DPR-WPL.420.10.2023.MMA

Pan
Wojciech Brzozowski
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
ePUAP

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 8 lutego 2023 r. (znak: IX.517.166.2023.KK) dotyczące sposobu rozpatrywania wniosków osób pozbawionych wolności, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

Prawa pacjenta, o których mowa w ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta¹, nie są tożsame z prawami osób pozbawionych wolności bądź tymczasowo aresztowanych. Prawa tych osób są uregulowane w szczególności przez przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy² (dalej: kkw). Są one niekiedy ograniczone lub odmienny jest zakres przedmiotu ich ochrony. W tym zakresie należy wskazać m.in., że zgodnie z art. 115 § 1a kkw skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności nie przysługuje prawo wyboru lekarza i pielęgniarki ambulatorium z izbą chorych, czy też lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Jednocześnie przepis art. 115 § 2 kkw stanowi, że protezy, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zapewnia się skazanemu bezpłatnie, jeżeli ich brak mógłby pogorszyć stan zdrowia lub uniemożliwić odbywanie kary pozbawienia wolności, a w innych wypadkach odpłatnie. Zatem zaopatrywanie osadzonych w ww. środki ortopedyczne nie może odbyć się w każdym przypadku, ale wyłączenie wówczas, gdy zostaną spełnione powyższe przesłanki.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej³, zapewnienie osobom skazanym na karę pozbawienia wolności lub tymczasowo

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1876, z późn. zm.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 127, z późn. zm.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2470, z późn. zm.

aresztowanym, a także osobom, wobec których są wykonywane kary pozbawienia wolności i środki przymusu skutkujące pozbawieniem wolności, przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków bytowych, poszanowania godności, opieki zdrowotnej i religijnej należy do zadań Służby Więziennej. Natomiast zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 września 2022 r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych⁴, prośby i wnioski dotyczące działalności jednostek organizacyjnych Służby Więziennej załatwiają kierownicy tych jednostek w ramach swoich zadań. Stosownie do art. 12 ust. 2 pkt 2 i 8 ustawy o Służbie Więziennej koordynacja sposobu i nadzór nad warunkami prawidłowego i praworządnego wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania w podległych jednostkach organizacyjnych, kontrola przestrzegania w nich praw osób pozbawionych wolności oraz nadzorowanie działalności podległych zakładów karnych i aresztów śledczych należy do kompetencji Dyrektora Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej.

Równocześnie przepis art. 102 pkt 10 kkw nie wymienia Rzecznika Praw Pacjenta jako organu, któremu osoba osadzona (osoba skazana bądź tymczasowo aresztowana) może przedstawić wnioski, skargi i prośby. Niemniej osoba osadzona ma prawo do prowadzenia korespondencji m.in. z organami państwowymi, a zatem również z Rzecznikiem Praw Pacjenta (tak: art. 102 pkt 11 kkw).

Reasumując, w przypadku wniosku w zakresie nieprawidłowego działania jednostek penitencjarnych zgłoszonych przez osoby pozbawione wolności bądź tymczasowo aresztowane, Rzecznik Praw Pacjenta nie jest organem właściwym do ich rozpatrywania. Wobec tego takie wnioski powinny być rozpatrywane w trybie powyższego rozporządzenia i przepisów ustawy o Służbie Więziennej.

Z poważaniem,
Grzegorz Błażewicz
Zastępca Rzecznika Praw Pacjenta
Podpisano elektronicznie

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1960.